

Консультація для батьків "Агресивність та її прояви в житті дитини"

Напади дитячої агресивності часто заганяють батьків у глухий кут. "Як же так? Адже ми так любимо дитину, намагаємося вчити її тільки доброго", - розводять руками мами й тата. Давайте розглянемо проблему дитячої агресивності з усіх боків.

Буває так, що дитина зовсім не агресивна. Вона ніколи не вдарить дорослого або іншу дитину, не скаже поганого слова, не розлютиться. Така повна відсутність агресивності - скоріше, великий недолік, ніж достоїнство. Агресивність необхідна для нормального розвитку дитини, інакше вона не змогла б пізнавати навколишній світ, захищатися, конкурувати з іншими людьми. Якщо батьки суворо забароняють дитині виявляти необхідну агресію (не бий, не відбирай іграшку, не кричи...), то таке придушення агресії може призвести до неврозу або до того, що один раз ця сама агресія вирветься назовні з ефектом пружини, що розпрямилася.

Бажаючи виховати свою дитину доброю та чуйною, деякі батьки прагнуть максимально обмежити агресію, яку вона виявляє. Як часто можна почути: "Навіщо ти вдарив Катю? Зовсім не обов'язково битися, можна домовитися" Якщо дитині 2-3 роки, домовлятися з нею ще досить складно, оскільки в цьому році вона ще не дуже добре говорить. Їй доступні тільки два способи розв'язання проблеми: вдарити Катю або поступитися, тобто бути переможеною.

Часто агресивна поведінка є наслідком тих стосунків, які маля спостерігає в родині.

Якщо батьки час від часу застосовують фізичні покарання, то не слід дивуватися, що дитина не вміє спілкуватися по-іншому. Малюк знає, що мама або тато б'ють його, щоб він був слухняним. Природньо, він звикає до того, що якщо потрібно щось отримати від людини, її необхідно вдарити. Безглуздо переконувати дитину не віднімати, а чемно просити іграшку, що сподобалася, в іншого маляти, якщо Ви самі тільки що накричали на неї, відбираючи, скажимо, брудну палку. Згодом такі діти можуть стати практично некерованими, такими, що не реагують на прохання та умовляння. Ви будете змушені підвищувати тон або впливати фізично.

Дитина може поводитися агресивно через прагнення привернути увагу оточуючих.

Наприклад, із певних причин вона не вирізняється серед інших дітей умінням співати або малювати. Але якщо зруйнувати сніжну фортецю, яку будувала вся група на чолі з вихователем, її неодмінно помітять, і будуть обговорювати подію весь день. "Рецепт" тут тільки один: Ваші дії та слова повинні постійно переконувати малюка в тому, що його люблять не за щось, а не зважаючи ні на що.

Ще одна розповсюджена причина дитячої озлобленості - ревності.

Агресія дитини може бути спрямована як на людину, чію прихильність вона намагається завоювати, так і на свого "конкурента". Наприклад, мама при своїй дочці похвалила іншу дівчинку за гарний малюнок. Вона могла це зробити просто так або з педагогічних міркувань, щоб дочці схотілося намалювати так само. А дочка не поспішає брати в руки олівець: замість цього вона рве шедевр на шматочки й відштовхує нахабне дівчисько, що насмілилося вкрасти в неї увагу та похвалу мами.

Іноді об'єктом агресії стає та людина, якій малюк заздрить, і яку він хоче принизити, "покарати" за перевагу. Якщо предметом заздрості є іграшка, дитина може відняти її, - але не для того щоб погратися, а щоб зламати або сховати і, таким чином, нібито знищити різницю між собою та її власником. Така поведінка свідчить про низьку самооцінку дитини: необхідно допомогти їй зрозуміти, що вона теж гарна, розповісти, які в неї є позитивні якості.

Деякі діти використовують агресію як захист від непередбаченого й ворожого навколишнього світу, зважаючи на те, що кращий спосіб оборони - це напад. Така поведінка властива дітям, чіі батьки не мають чіткої стратегії у вихованні й можуть по-різному оцінювати вчинки своєї дитини залежно від настрою, наявності поруч сторонніх. Малюк знає, що від людей можна чекати всього, тому поводить ся агресивно "про всяк випадок".

Дуже часто батьки зауважують, що дитина кусає, дряпає або б'є саму себе. Це теж прояв агресії. Одна з причин такої поведінки - сувора заборона на прояв агресії щодо інших людей. Складніше всього дитині виплеснути негативні емоції на дорослих, особливо на батьків, любов яких вона боїться втратити. Наприклад, маля не хоче йти із прогулянки. Мама бере його за руку, щоб повести додому. Дитина вередує, ф, розпалившись, кусає мамине зап'ястя, намагаючись звільнитись. Але після суворого питання: "Це що

таке?", починає кусати себе. Чому? Тому що вона ще "не охолола", і їй складно робити щось інше.

Не чекайте, поки малюк сам заспокоїться, допоможіть йому в цьому. Оберніть усе на жарт: "Ой, ти себе їси? Ти, напевно, солоденький?" Нехай Ваша дитина вчиться знаходити позитивний вихід із конфліктних ситуацій. У протилежному випадку звичка використовувати власне тіло для помсти собі або навколишнім призведе до формування негативного ставлення до самого себе.

Як же реагувати на дитячі спалахи агресивності? Насамперед, дитина повинна знати, що Ви її любите незалежно від того, як вона поводить. Тому не потрібно занадто активно захищати того, кого маля скривдило, і підкреслювати різницю Вашому ставленні до кривдника та "жертви": ти, такий злий і поганий, скривдив когось доброго й хорошого. Це не викличе в дитини співчуття.

Вона просто дійде висновку, що й Ви проти неї. Краще зробити акцент на тому, що дитина зробила поганий вчинок, скривдивши іншу людину.

Дайте малюкові зрозуміти, якої поведінки Ви від нього очікуєте, і надайте йому можливість виправитися.

Безглуздо прагнути того, щоб дитина не почувалася агресивно. Важливо, щоб вона навчилася стримувати або спрямовувати агресію в інше русло.

Маленька людина поки не здатна аналізувати свої переживання. Негативні емоції, що накопичуються, спричиняють їй самій величезний психологічний дискомфорт. Тому завдання дорослого - допомогти малюкові висловити те, що він відчуває.

Що робити з агресивними дітьми?

* Замисліться над причинами такої поведінки.

* Якщо причина агресивності - дефіцит батьківської уваги, то Ви самі знаєте, що потрібно робити.

* Не карайте малюка фізично.

* Не кричіть, не звинувачуйте дитину у вчиненому. Це не допоможе.

* Спробуйте заспокоїти та відвернути дитячу увагу.

* Поговоріть із дитиною, розкажіть, чого Ви від неї очікуєте.

* Якщо напади агресії відбуваються досить часто, можна допомогти дитині спрямовувати її агресію в безпечне русло. Це можуть бути заняття спортом, найкраще - плаванням.